

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYVÁRMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA

Az »Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egylet« hivatalos közlönye.
Előzetes Ára: Egész évre 10 K. Negyedévre 2-50 K. Tanítóknak, jegyzőknek 8 K.
Egy szám Ára 20 fillér.

Az »Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet« hivatalos közlönye.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Kossuth-utca 14 sz. — Megjelenik minden vasárnap
Nyilttér soronként 80 fillér.

A 82-ös katonák

azt üzenik, hogy halás szívvel vették Székelyudvarhely város asszonyai és leányai által küldött szeretetadományokat. Azt üzenik, hogy bárhonnán és bármennyi ajándékot kaptak is és kaptak volna is, egy sem érhetett föl azzal, a mi a drága Székelyföldről jött. Ez a hazulról jött apró kis ajándék mindennél kedvesebben emlékezteti őket arra, hogy az itthonmaradottak szeretettel fordulnak feléjük és meleg ragaszkodással és bizakodással gondolnak a már fél-év óta a harcok mezején küzdő katonáikra, a kik viszont bizók és bátrak s tudatában vannak annak, hogy igazságért küzdenek, tehát nem hagyhatja el az igazság Istene.

Meghatva olvassuk ezeket a hazaküldött egyszerű leveleket, melyekből annyi igazi szeretet, annyi benső ragaszkodás és megértés, annyi öntudat szól hozzánk; hozzánk, a kik féltő aggodalommal, de megintgathatatlan bizalommal és lelkesedéssel látjuk vidám énekszóló mellett, fölvirágozva, dalolva, a szeretet tengerébe fűrésztve hadbavonulni a mi katonáinkat, a mi 82-ös vitéz ezredünket, a melynek dicséretét hol itt, hol ott olvashatjuk, vitézségéről, bátorságáról, rettenthetetlenségéről minden nap valami újat hallunk. Büszke öntudattal veszünk hirt arról, hogy a nagy Vilmos császár épp oly elismerőleg szól a mi 82-ösökünkről, a minthogy a tisztjeink, s az egész hadvezetőség a székely katonák harcképességét, kitartását, erejét, önbizalmát, mint olyan érdemeket említi fel, mely a háboruban példaadó, s azt eredményezi, hogy a 82-ösök az első percztől kezdve mind a mai napig, a csatatér mindig azon pontjára voltak vezényelve, hol a legkiválóbb katonai erényekre, a legénység önbizalmára s a tisztjeik bátorságára, ellenállhatatlan rohanásaira, halálmegvetésükre igen-igen nagy szükség volt.

Büszkeséggel, önérettel szögezzük ezeket a tényeket itt papírra és meleg szeretettel köszöntjük a mi derék harczoló 82-ös katonáinkat, tisztet és közlegényt, a kik a galicziai lankákon, az orosz hómezőkön megadással türték a nélkülözést, betegséget; a kik panasz nélkül nyújtják ajkukat a csókhalá hideg csókjának, ők, a kik ezzel a csókkal a hazának tett szent esküjüket dicsőn beváltják: mind hősök ők, mind férfiak, a kikre kimondhatatlanul büszkék vagyunk, mert vágyainkat, reménységünket látjuk általuk valóra válni és úgy érezzük, hogy ténykedéseikben a végzet lélegzetvétele lüktet és birodalmak sorsát veszik szuronyuk hegyén és

lelkük bátorságának dobogó barlangjában: szívükben.

A népek nagy háborujában megállapítást nyert, hogy a magyar az első katona. Ha ezen megállapítás után még külön észre lehet venni a székely katonát, úgy az azt jelenti, hogy azok a katonák katonái. Ezek a katonák vakmerők, félelmet nem ismerők, akik úgy rohannak az ellenségre, mintha az életük nem is az övék lenne; mindannyian odaigérték lelküket, vérüket édes hazájuknak; akik elfelejtik a hideget, elfelejtik az orosz tömegeket és emberföltötti indulattal támadnak és szilajul rohannak: — előre.

Ne maradjon vetetlen föld.

— A székely falu és a háboru. —

Egyik kezünkben kard, a másikban az ekeszarva — kéne legyen. De hadba hívott férfaink java magával vitte mind a két kezét. Itthon csak a gyengéje maradt. Legtöbb helyt az asszony népé. Asszony az ekeszarva mellett, a favágón, a konyhában, a betakarításnál... Szegény! Meghaladja erejét ez a gyótró munka. Közben a gyermekek sírnak. Egyiknek e kéne, a másiknak a. Éhség is bántja... De bántja az egész ház népet. Nincs kenyér, megették az egerek a mozdón. A paszulyt is. Kukoricza kevés. Nem éret meg mindenütt a sem. Krumli, csak itt ott kerül... Fa is kéne. Ki vágja le az erdőről? Szorenceae, hogy a székely asszony még az erdőléshez is ért. Majd csak haza kerül valahogy. Pótol a mit lehet, a mit tud. De nem képmis mindenne. Ő, a család lelke gyótró fájdalommal nézi a feltornyosult bajokat... Kihez forduljon? Elmenne a tanítóhoz. Az is hadba szállt. Együtt a falu ügybevaló férfaival. Addig lelkesítette, tanította, buzdította őket, míg velük együtt harczottra került ő is.

Ugy néz ki a falu, az iskola, a templom nélküle, mint az árva, kinek nincsen pártfogója. — Boldog falu, hol legalább egy honn maradt. Az irányítja a munkát, írja a leveleket, vigasztalja a siránkozókat, tanítja a gyermekeket. Dél előtt egyik csoportot, délután a másikat.

És benéz a házakba: Mi van, — mi nincs, mi kéne?

Hát biz egy kis kenyérnek, puliszkának való, egy kis krumpli, vetőmag. Végén kisl, hogy minden, sok minden.

És felveszi a hiánylatot. Összeszámítja, megállapítja mennyi kén' együtt, hogy aztán utánna nézzen, honnan fedezze, miből lássa el a falut?

Mert a hadjárat sorsát nem az asszony, nem is egészen a halálmegvótó hősi küzdelem, hanem az utolsó ezer métermáza liszt, meg hus fogja eldönteni.

Papok, tanítók, jegyzők, kik otthon vagytok, kiket a sors nyájatok őrizetére rendelt, hirdessétek ezt az igazságot. Intsétek, buzdítsátok az otthonmaradt népet, hogy egyetlen darab föld se maradjon vetetlen s ha mégis megállit az idő e munkában, legalább tavaszi vetésre legyen előkészülve!

Láz kergeti meg a véreket, ha elgondolom, hogy ezek a mi fiaink, ott állanak a harcmezőn készen arra, hogy megölessenek és elpusztuljanak, e sokat szenvedett drága ország új sorát fogják hazahozni az orosz és lengyel mezőkről. A mi imádságunk, rajongó szeretetünk feledtesse velük a küzdelmeket és hősi szíveikben ne hagyja lelohadni a lelkesedés szent lángját. Forró üdvözlést, meleg kézszerítést, áldó imádságot küldünk nekik a harcmezőkre, mert ők a mi büszkeségünk, védelmünk, reménységünk, mindenünk,

Becssek Aladár.

A Vörös Félhold.

A török minden fenhatósági igény nélkül, a saját földjén, a saját boldogulásának lehetőségét védi, szakasztott, mint a német vagy mint mi is.

Ha ő emelt fegyvert az orosz ellen, azt azért tette, mert a támadás nemcsak a legjobb védelem, de olykor a legerkölcsösebb is. Az izlám pedig, ha nem is a legtökéletesebb kulturforma, de szintén kulturforma s minden egyéb formáknál inkább való azoknak, kik most beleszülettek és benne élnek. Ennek is meg van az a joga, hogy ne hagyja magát s ne hagyja vallóit úgy tönkromenni a nyugati népek kiszípolozásától, mint ahogy joguk volt a nyugati kis keresztény népeknek nem tűrni tovább a török zsarnokságot. Az indus, a perzsa, a tatár, az arab, az egyiptomi, a mór mohamedán: mind többet ér magának is, a többi emberiségnek is, ha a maga módja szerint él, boldogul, művelődik, gyarapszik és dolgozik. Nem lehet számlálhatlan millióknak csakis az a földi rendeltetésük, hogy ágyútöltelék s bérleenyomó rabszolgája legyenek angolnak, francziának, oroszoknak.

Mikor a legerősebb mohamedán faj, a török, a vallás igézetével állítja talpra az izlám önérettet: semmivel sem cselekszik kisebbet s éppugy nem követ el hatalmi tulkapást, mint mikor mi vagy a németek felszólítjuk a lengyeleket s a zsidókat, hogy ne tőrjék tovább az orosz elnyomást. Ha valahol megegyezik a német-osztrák-magyar szövetségnek az enteate ellen való hadbaszállása az általános igazsággal és emberséggel, úgy Konstantinápolyban egészen bizonyosan. Szinte az emberiség számára volt megaláztatás azt a megaláztatást nézni, mit a törököknek kellett tűrniük angoloktól, francziáktól és oroszoktól.

Monarchiánk éppugy, mint a német birodalom a Balkánon abban a szerencsés helyzetben van, hogy legönzőbb érdekeik egybesnek az igazság, az okosság s a műveltség követeléseivel. Ugyanazon ok, melynél fogva a törökkel szemben is ezt kellett hangsúlyoznunk, hogy a Balkán a balkáni népeké, most viszont megengedi, hogy a törököt mindenképp megsegítsük, mikor a maga földjén a maga ura akar lenni. S ha a világ legműveltebb nemzetével kell magunkat a harczban szemben találunk: az nekik szégyen, nem nekünk.

A Vörös Félhold megható jelképe s szent szövetségnek. A legnemesebbnek, amit Európa kultúrája produkált: a cselekvő és intézményes

irgalomnak török varlánsát jelképezi. Megmutatván, hogy a törökség s az izlám önállóságától s önértetétől nem kell féltünk a műveltség jait, — hogy, inkább, az ő boldogulásuk egyik biztosítéka ezek megmaradásának. Éppen ezért a Vörös Félhold támogatását Törökország szövetségesei: mi, Ausztria és Németország a legmelegebben karoltuk fel, s ez a meleg rokonérés segítette Udvarhelyvármegyében szép sikerrel a szervezésen át azt a mozgalmat, mely a Vörös Félhold támogatását tűzte ki feladatául.

A szerdára Ugron János főispán által összehívott értekezlet látogatottsága kellő mértékben dokumentálta a török nemzet iránt érzett szimpátiánkat s a megindított gyűjtés meg arról tett bizonyosságot, hogy ezen szimpátiát áldozatkészségünkkel fényesen beigazolni is tudjuk. A megyei bizottság elnökévé Pál István apát-kanonokot, társelnökökül Vajda Ferenc ref. esperest, Bölöni Vilmos unitár. és Adriányi Géza evang. lelkeseket, alelnökül pedig Embery Árpádot választották meg. A mozgalom szervezése megyszerte folyik és kétségtelenül szép anyagi eredménnyel is fog járni.

Az új községi bíraskodás.

Ez év első napján lépett életbe az új egy-séges polgári perrendtartás, melynek értelmében az írásbeli periratokkal való tárgyalás a törvénykezés valamennyi fórumán megszűnik és mindenütt a szóbeli, közvetlen és nyilvános tárgyalás lép életbe.

A népet különösen az új községi bíraskodás érdekli, még pedig annyival inkább, mert az új községi bíraskodás a régítől több fontos intézkedéseiben eltér. A községi bíraskodást nagy- és kisközségekben a községi bíró és a jogzó gyakorolja két előjárásági taggal, törvényhatósági és rendezett tanácsú városokban pedig az erre kijelölt közigazgatási tisztviselő mint községi bíró vagy békébiró.

A községi bírósági értékhatár ezentúl 50 korona lesz és a panaszt szóval kell beadni, — de írásban is beadható. Az eljárás a községi bíraskodásnál a következő: A beadott panaszra a tárgyalást 15 nap alatt multhatatlanul ki kell tűzni. A tárgyalás szóbeli, közvetlen és nyilvános, de a tárgyalásról rövid jegyzőkönyvet kell felvenni. Ha az első tárgyalási napon az alperes nem jelenik meg, akkor ítéletileg elmakacsolják, de ha az első tárgyalási napon a felperes nem jelenik meg, akkor csak megszüntetik a pert és végzésileg az alperesnek okozott költségek megtérítésére kötelezik. A panaszos azonban újra beadhatja panaszát. Az ítéletet 15 nap alatt a királyi járásbíróhoz lehet megfellebbezni.

Az ítéletben megszabott kötelezettségeket 15 nap alatt kell teljesíteni. A végrehajtást 15 nap elteltével szóval vagy írásban kell kérni. Perköltségeket csak a kész kiadások erejéig lehet megítélni. Ügyvédi költségek a községi bíraskodásban egyáltalában nincsenek.

Melegruhát katonáinknak.

Az általunk eszközölt gyűjtés eredményéből szerzett és jólelkű urink által megkötésre átváltalt pamutból újjában kaptunk: Balázs Sándorné (II.) 5 hósapka, W. I. 1 hósapka, 3 pár érmelegítő, Szabó Istvánné 3 hósapka, Nagy Kálmánné 1 pár érmelegítő. Ezen kívül ajándékozott Simó Mária 4 hósapkát.

Az újjában begyűlt és az újévi köszöntők megváltása címén befolyt összegből vásárolt hósapkákat, számszerint 133 dbot és 5 pár érmelegítőt f. hó 16-ikán átadtuk a helyi katonai parancsnokságnak.

Székely altisztek kitüntetése.

— Vilmos császár előtt. —

Ritka tisztességben részesült egy honvédszázadoshadnagy: Balázs Ödön. Vilmos császár személyesen tűzte a mellére a német katona legnagyobb büszkeségét, a vaskeresztet. Balázs Ödön most hazatért családjaiban Nagyváradra, ahol így mondotta élete legszebb napjainak történetét:

— A barczterén nem tudjuk a napokat és így nem tudom már mikor, parancsot kaptam, hogy Lublinic (Felső-Szilézia) mellett levő Kosen-tin nevű falucskában Vilmos császár előtt jelenjek meg. Hón tisztek (valamennyi már többszörösen kitüntetve) és negyven altiszt lettünk ki-parancsolva a császár elé. Az altisztek háromnegyed része székely fiú volt és mind vaskeresztet kapott. Kosen-tinben egy hercegi palotában volt megszállva a császár és nagy négyesögletes udvaron volt a fogadtatás. Körben a németek, egyik szegletben pedig mi magyarok állottunk fel. Fejünk fölött az egész fogadtatás alatt egy német repülőgépet manővrozított. A császár megállt kíséretével a négyesög közepén és messzeható érczes hangon szólt:

— Gut Morgen, Kameraden!

— Gut Morgen Majestät! — zugta reá kórusba a német tisztikar és legénység.

Aztán megkezdte a császár körsétáját, minden tiszthez és közlegényhez odalépett, beszélt vele, kérdésekkel ködött családjuk, gyermekeik iránt. Hozzánk érve Böhm Ermolli tábornagy bement a császárnak Szende Gézá, a 82. gyezed ezredesét (most lett vezérőrnagy), aki vi-

Az amerikai gyermekek az udvarhelyvármegyei gyermekeknek.

Melegség futja át szívünket arra a gondolatra, hogy míg itt a vén Európában minden lángbaborult s vértengerbe fuladt az emberszeretet, a tengeren túl, Amerikában megdobbannak a gyermekszívek, könnyfátyol borította el az ártatlanságot sugárzó, égszínkék szemeiket, hogy európai testvérkéiknek karácsonyát befekéltették a nagy emberek csunya és véres játéka. Amerikában most minden gyermek apja és fivére a munka dusan termő mezején arathatja szorgalommal családjának a kalászsokat. Ideát Európában évezadedes kultúrában megőregedett államok vérfürdőt rendeztek, amelyben sok-sok apának fog vére kiomlani, sok szegény gyermek fog árvaságra jutni. Az apák csak sóhajukat küldhetik haza a családi tagok fölé, vagy elköltözött lelkük látogatja meg szeretett gyermekeiket álmaiban. Megható és mélyen megindító az amerikai gyermekeknek az a szerető gondoskodása, amellyel aggodalmas együttérzéssel igyekeznek enyhíteni ama európai gyermektársuk sötét sorsán, akiknek apját a barczterén magához ragadta. Az amerikai gyermekek összeálltak s egy szívvel-lélekkel halomba gyűjtötték játékkincseiket, meleg ruháskáikat s egy hatalmas óceánjáró gőzösön elküldötték a háborus államok szegény gyermekeinek.

És míg a hatalmas Óceánon vad és öldöklő, halált osztogató ágyuk bömböltek, feleselgettek egymással, míg sok szép az életért hevesen dobogó szívű embert és az emberi elme és munka csodálatos művű alkotásait súlyosztették kegyetlenül a tenger fenekére, egy hajó a gyermekek boldog údvizsgálásával kelt utra az amerikai partokon, a biztonság érzetével szelhetta a éles orrával a haragos habokat, szabadon feltartóztatás nélkül uszott nyilsebesen célja felé, az ellen-séges hajók, kivétel nélkül, néma tisztelettel lenggették meg előtte lobogójukat, mert mindennél szentebb rakományt hozott Európába. Gyermekek könnyeit jött letörölni, mosolyt hozott a puha gyermekágyakra, a francia, angol, belga, német gyermekeknek épp úgy, mint a magyaroknak.

Hosszu waggonsorok szállították az ajándé-

szont minket mutatott be a császárnak, aki engem így szólított meg:

— Milyen ezredben szolgál?

Altiszteim közül feltűnt neki egy 82 ik es-redebéli székely őrmester, akinek mellét két vilésségi aranyérem és egy ezüst érem díszítette. A császár érdeklődött, hogy miért kapta s mikor elmondták hőstetteit s azt, hogy ötször volt megsebesülve, lelkesülten mondotta:

— Gratulálok a magyar hasádnak, amelynek ilyen derék fiai vannak!

Azután a négyesög közepén beszédet mondott a császár, melyet így fejezett be:

— Isten éltesse egyetlen hű testvérünket, Ausztria Magyarország és annak császáráját és királyát, I. Ferenc Józsefet! Mondjunk háromszoros hurrát! Hurrát!

Háromszor dörcgött a német katonaság a császár után: Hurrát! Hurrát! Hurrát! Végül egy magasrangú tiszt megköszönte a császárnak, hogy megjelenni kegyes volt s aztán a defilíring követte. Először a németek, aztán a mi negyven egyszerű altisztünk következett. És most olyan jelenetet láttam, amelyet életemben sohasem fogok elfelejteni. A németek ugyanis magasra emelik ugyan a lábukat a defilíringnál, de nem végják ki. Míg a mi altiszteink úgy léptek ki, hogy reugett a föld, mintha az egészet egy dróton rángatták volna, kivágtott mellkas, büszke tekintet... Gyönyörűség volt. A császár megállt fesszesen, arcán látszott, hogy gyönyörködik, lo nem vette a szemét a egyszerű fiukról, jó hat-száz-hétszáz lépésre egyre nézett utánuk, a 82. gy. meglepéddel mondotta fenhangon:

— Es war wunderschön!

kokat Génuból az ország szívébe, ahol azokat szortírozták s jó együchány ládával juttattak Udvarhelymegye részére is. A ládák Ugron János főispán címére jöttek meg, a tartalmukat Majtényi Miklós árvaszéki ülnök szortírozta Teager nagy háraszkdő, harisnya, férfi ing, trikó alsó nadrág és ing, cipző, sapka, gyermekkabát, papuce, leányruha, hárasz sál, gyermek fehérneműk, női kabát, gallér, szövetal, cipző, egy pár gyermekjáték stb. stb., összesen 356 db és 199 pár. Az amerikai kedves gyermekek ajándékát járásonként osztották ki. Így Székelyudvarhely városán 124 db és 61 pár, oklándi járásban 66 db és 55 pár, parajdi járásban 59 db és 37 pár, keresztúri járásban 79 db és 46 pár, udvarhelyi járásban 28 db.

A városiaknak szánt adományokat 12-ikén osztották ki hadbavonult katonák gyermekeinek, míg a járásokban a főszolgabírák eszözlük a kiosztást.

A derék amerikaiakért sok áldó imádság szállt az eget urához.

Az A) alosztályuk újabb behívása.

Mindazon a Magyar Szent Korona országai területén tartózkodó 1875., 1876., 1877., 1878., 1879., 1880., 1881. évben született, és esetleg ennél fiatalabb A) alosztályú (katonailag kiképzett) népfölkelésre kötelezett magyar állampolgárok, a kik a közös hadseregnél (haditengerészetnél) a honvédségnél szolgáltak és bármely okból még a nem tényleges viszonyban (polgári viszonyokban) vannak (pl. mint létszámfelettliek, betegek stb.) tényleges népfölkelési szolgálásra behívotnak.

Fent említett népfölkelésre kötelezettek, valamennyien, tehát az ajánlati lappal ellátottak is, tekintet nélkül az abban foglalt rendelkezésre a járási tisztviselők által illetőségi helyükre való tekintet nélkül a jelenlegi tartózkodási helyüknek megfelelő népfölkelő parancsnoksághoz, vagyis a miénk Marosvásárhelyre, január hó 20 ára bevonulni kötelesek.

Egy hó közigazgatása.

— 2 millió 554 ezer 470 K segélyben részesült a vármegyei köznevelés. —

Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága 13-án tartotta az egyben első ülését Ugron János főispán elnökségében.

Tárgysorozat rendén Dr. Sebesi János alispán ismertette a múlt havi ügyforgalmat, jelentette, hogy a népfelkelési bemutatás szemlék és utóállítás megtartottak. — Barabás András árnaszéki elnök jelentette, hogy az év végével 13638 egység volt gyámság és 258 egység gondnokság alatt. — Dr. Lengyel József orvos jelentette, hogy a közegészségügy kedvező volt; a megye területéről 39 hevenyfertőző beteget jelentettek be, 14 el kevesebbet, mint előző hóban. A kórházban 141 beteg részletes ápolásban, kik közül 72 maradt vissza. — Dr. Révffy Zoltán kir. ügyész jelentéséből kitént, hogy a fogházakban 4 vizsgálati és 30 elítélt fogoly volt.

Mátéffy Domokos pü. igazgató a múlt év pénzügyi eredményét a következőkben ismertette: Egyenesadó követelés volt 855,019-26, melyre befolyt 460,342-40, tehát év végével hátralékban maradt 394,676-86 K; fogyasztási adóban befolyt 702,702-19 K, dohányjövődékben 566,130-59 K, bányajövődékben 17,525-06 K, díjjövődékben 9130-70 K, jogilletékben 128,199-66 K, vagyis a múlt év összes bevétele 1.884,030-60 K volt. A mozgósítás folytán 6600 család részére 8035 K 40 fill. napi segély kiutalásával, az 5 hónap alatt 1.205,292 K folyósított, mely a megejtett revízió folytán is 1.077,919 K 20 fillért tett ki. Ezzel kapcsolatosan a pénzügyigazgató időszerűnek találta, hogy rámutasson, hogy e vármegye milyen rengeteg mértékben veszi igénybe az állam támogatását. Így, eltekintve az állami tisztviselői illetményeknek milliói fölül rugó összegétől és eltekintve az iskolákra és felekezetre fordított ugyancsak milliói segélytől, rendes és rendkívüli megyei dotáció címén 415,808 K, utalpap segélyezése címén 100,000 K, inaség kölcsön címén 248,100 K, isk. építési segély címén 25,806 K, hadisegély címén 1.077,837 K, rakvirált lovakért és szekerekért 686,837 K, összesen 2.554,470 K özlött be Udvarhelyvármegyébe. Ezzel szemben az állam összes bevétele 1.884,030 K volt, s így az állam-pénztár nemkevesebb, mint 670,439 K-t fizetett rá erre a szegény vármegyére, a mi mindenestre oly tekintélyes összeg, mely mellett megállni és egy kissé fölülte meditatálni érdemes.

Kolumbán Lajos kir. tanfelügyelő a teljesített iskolalátogatásokat ismertette, majd bejelentette, hogy az elemi iskolák tanulói összesen 1472 K 28 fillérrel járultak hozzá katonáink karácsonyi ajándékához. Az iskolák által gyűjtött szarított szederfalevél a hadisegélyező hivatalhoz elküldött a vármegye állami és községi iskolái részéről gyűjtött mennyiség 716 K át tett ki. A hadisegélyező hivatal népjólét albizottságának és a vallás- és közoktatásügyi min. kir. miniszternek támogatásával Korondon a hadbavonultak által hátrahagyott kisederek gondozására Napközi Otthon szervezetet, mely működését folyó évi január hó 1-én meg is kezdte. Bejelenti, hogy a közoktatásügyi miniszter elrendelte azon tan-

kötelesek beiskolázását, a kik mind a hat év-folyamat előhajtják végezni. E tekintetben a vármegye legtöbb iskolájába már a rendelés vétele előtt megtörtént a beiskolázás. — Leichter Gyula kir. főmérnök jelentette, hogy a kiszállított fedenyag átvételre megtörtént, az ut és műtárgyak építkezései szünetelnek. — Zonda József főállatorvos jelentéséből kitént, hogy az állat-egészségügy kedvezőbb volt, mert a száji- és körömfájás az egész megye területén csökkent. Végül egy néhány magántermészetű ügyet intéztek el, mire a gyűlés véget ért.

Szabad Lyceum.

A lyceális előadások sorozatát a rendezőbizottság folyó hó 10-én megkezdte.

A sorozatot Ugron János főispán nyitotta meg, így adva jelét itt is sok oldalú tevékenységének, fáradszathatlan energiájának. Beszédében élénken mutatott rá arra a zűrzéslegre, mely úgy az állam, mint minden más szervezettől és a nagy társadalomtól fokozott munkát igényel, hogy az érettünk küzdő hősként meghozhassuk áldozatunkat.

Biró Sándor ref. kollegiumi h. igazgató *A háború és a társadalom* címen tartotta meg előadását, megkapóan mutatva rá, hogy a seukinek se kellő háborút a hadviselő felek miú okok miatt viselik. Megnyugtatóan domborította ki, hogy a most folyó világháborúban nekünk és szövetségeseinknek a végső diadalt a kultúra és erkölcs hatalma biztosítja. Paál Sándor állami tanító, lyceumi titkár a hadviselő Törökországról tartott vetített képekkel támogatott, figyelemkeltő előadást. A Hymnussal kezdődő s a Szózáttal záruló összejövetelt Dr. Paál Árpád lyceumi elnök meleghangú köszönő beszéde egészítette ki, melyet a szereplőkhez intézett, kiemelve Ugron János főispánt, ki a közélet minden mozzanatainál munkaerejével, jószágos szívével jelen van.

A szép sikort ígérő előadás-sorozat megnyitását — mely a megnyert előadók tábora-hoz méltó kezdőt volt — mintegy 450 főnyi közönség volt jelen, közte szép számmal képviselve városunk intelligenciája is.

A mi előadás szintén a régi városbáza nagytörményben fog megtartani, melyet elfoglalt ugyan a katonaság, de ugyancsak a katonai parancsnokság előzékeny figyelmessége folytán a rendezőbizottságnak sikerült az összejövetelt céljára szabaddá tenni. *Közegészségügy a háborús időkben* címen előadást tart Dr. Orbán Domokos katonaeorvos. Szaval Kozák Bertuska. Zeneszámot szolgáltat Kónya Jancsi zenekara. Az előadás délután 2 órakor kezdődik, melyre a tanulói és szórakozni vágyó közönséget ez uton is meghívja a rendezőbizottság.

Karácsonyfák a harctéren.

— 1586 szeretetajándék az oroszországi lövészárkokban. —

A mi kedves 82-ös katonáinknak karácsonyi ajándéknak küldött 16 láda szeretetadomány, hogy katonáink kézhez vegyék arról — mint annak idején jelentettük — *Rothenari* ezredes kitüntető figyelme gondoskodott. Az ezredes ur páratlan előzékenységgel intézte el, hogy az innen induló egyes menetszázadok felvigyék a messzi harctéren értünk küzdő derék katonáinkhoz azokat az adományokat, melyeket kezdeményezésünkre közönségünk olyan áldozatkészséggel hordott össze.

Hogy a szeretetadományok eljutottak rendeltetési helyeikre és a mi szeretett drága jó katonáink megértették a mi intenczióinkat, hogy csupán csak az itthoniak ragaszkodásának akar kifejezője lenni a kicsiny ajándék, — arról a tízével hozzánk érkező tábori lapok tanuskodnak. Őszinte meghatottsággal vettük ezeket a havas, vérel áztatott harczmezőkről érkező lapokat, melyek köszönetet mondanak az ajándékokért és az ajándékokat csomagoló lelkes asszonyoknak és leányoknak és arra kérnek minket, hogy katonáink közönségünknek tartunk egy párat e helyen közölni. Így :

Igen tisztelt Szerkesztőség! Ez uton vagyunk bátrak felközni t. Szerkesztőség, ha kegyeskedné az Udvarhelyi Híradó által a csomagokért, melyet Udvarhely város asszonyai és leányai a harctérré küldtek: fogadják hála-köszönetünkért. Mi mással viszonzani nem tudjuk az ök jószágukat, csakis azzal, mint eddig, továbbra is örömmel, bátorsággal és kitartással fogunk érteni és a hazáért harczolni. Mindazon jókat kívánjuk részükre, mint kívántak ök a mi részükre és boldog újévet kívánunk. Hála-köszönet a t. Szerkesztőségnek. Zugfr. Rafaj Elek. Gft. Szócsa István. 1915. 1/3.

1915. 1/3. Én Sorosan Dénes, nagysolymosi születést, segényvári vasutas, amit kaptam sok nem volt, nem is kívánhatok sokat, mert sokan vagyunk, de enél jobban nem esett volna akár mennyit kaptam volna ismárfélt, mert ismeretlenül kaptam ajándékot sokkal nagyobb örömmel, mint akár milyen jó tyafától. Ebből kifolyólag nagyon szépen köszönöm, pótolja ki a jó Isten mindnyájunknak. Isten legyen önökkel. Sorosan Dénes.

Igen tisztelt Nagyságos Asszonyom! Először is a megkapott csomagért kérem én is a magyarok Istenét, hogy Öngyűségét sokáig de sokáig megtartsa és még én is személyesen megköszönhessem. Éppen itten olvassuk egy orosz kunyhóban és fogyasztjuk, mi nekünk oly jól esik ezen válságos pillanathoz, hogy Öngyűség a nem is képzeli. Még többet írnek. de már tovább kell menni és küzdeni. Még hogyba éltet a jó Isten és még nem sörtem Öngyűségét, egy pár sorral meglepem. Csókolom kezeit és rá leten áldását kérve, maradjon Hadnagy József hentes és a lövésárk-ségéd Csikszerecs.

Nem mulasztatom el, hogy ne vessek egy pár sort, amelyben megköszönjem munkálkodását. Isten, aki mindennek gondviselője, azokat, akik nekünk ezeket összegyűjtötték, tartsa meg, akik bepakolták éltessék, akik elküldték ne hagyja el. Az újévben adjon örömet, melegeledést, boldogságot, végti boldogságot. Üdvözölöm én általában a dobogóval zngst. Bán Albert és az egész szakaszom jó kíván.

Kelt Oroszország, 1915. 1/3. Én korp. Máthé István, ottái lakos, hála-köszönetet mondok azon ajándékokért, melyet oroszországi homokos lövészárkokba, mint újvi ajándéka mi nekünk küldtek. Isten magukkal, boldog újévet kívánunk. I. zug.

Oroszország, 1915. 1/3. Drága adományait a legjobb állapotban kaptuk és a legnagyobb örömmel fogyasztottuk el a lövészárkokban a többi harcoló bajtársammal együtt sok leten segítse közepette, aki küldte e nemes hazai dolgokat. Még egy pár muszka fogoly is részeseült a nagyságos Asszonyom szives küldeményéből, a mikéért mindannyian drága kezeit csókoljuk és boldog újévet kívánunk az ezer idegenből Szeremjaj Lajos zugfűjéret és a vele együtt harcoló bajtársai. Isten oltalma legyen édes hazánkon. Orbán Miklós.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Székelyudvarhely nemes szívtől hőgyeitől máma kaptuk a nekünk mindenekfelett kedves ajándékot. Szívből sajnáljuk, hogy minden anygalkának egyenként meg nem köszönhetjük, ezt az általunk megbecsülhetetlen kedveséget, mivel nem találunk egyenes címeiket. Amde ismervé Szerkesztő urnak hazafias érzelmét, teljes bizalommal fordulunk Önökhöz, aki meg fogja találni az utat ahhoz, hogy legbálsabb köszönetünket Udvarhely kedves hőgyeinek tolmácsolja. Üdvözlünk mindannyiunkat! Leghálsabb köszönetünket csak azáltal fejezhetjük ki, ha emondjunk, hogy e szerény ajándék, habár pozitív tartalmaikra nem is voltak oly dupak, mint pl. a béci vagy más csomagok (mert onnan is kaptunk. Minket mindenki szerel) de minden egyes csomagból rokoni, testvéri érzés biztató melegegét áradt szét, amely e nehéz időkben arra int, hogy legyetek bátrak, kürdjetegek, harcoljatok adig... mindaddig, amig nem győztök! Megérdemli a szép magyar haza! Megérdemeltük a legérdemtelteket. Északi harctér, 1915. január 7. A 82-ik gyalogrezed 8-ik Rson-jának altiszteji nevében: Daradics Ilés tart. őrmester. Erdős Antal őrmester, Anka Miklós őrmester, Kecskés Dénes tart. szakaszvezető.

Tek. Udvarhelyi Híradó Szerkesztőség! Hála-köszönetet mondunk az asszonyai és leányai! Fogadják hála-köszönetünket fáradozásukért és nemes ajándékaikért. Bizunk, hogy mire a hó elmegy, győzelmesen megynék szép magyar

Hatósági ármegállapítás.

Az ármegállapító bizottság javaslata alapján a kereskedelemügyi miniszter Udvarhelymegye területére nézve a legmagasabb árakat métermázsként így állapította meg:

Buza K. 41.—

Rozs 31.—
Árpa 26 50
Tengeri 21 50

A lisztárak az itten jelzett legmagasabb árak alapul vételével, a meghatározott százalékos ártöbblet hozzászámításával így alakulnak:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Buzából előállított							Buzából előállított						Rozsliszt	
finom liszt	főző liszt	kenyér liszt	szina ötödös vagyis egyminőségű liszt	rozs liszt	árpa liszt	tengeri liszt	főző-liszt 30%, árpaliszttel	kenyér-liszt 33%, árpaliszttel	kenyér-liszt 30%, tengeri lisztel	szina ötödös liszt 33%, árpaliszttel	szina ötödös liszt 30%, tengeri lisztel	30% árpaliszttel	33% árpaliszttel	30% tengeri lisztel
keverve														
Á r a m é t e r m á z s á n k é n t														
K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.	K. f.
68	68	64	58	48	19	60	02	41	94	41	82	81	18	57
75	46	05	43	05	47	31	44	37	41	90	41	90	38	71

hasznukba Isten legyen vigasztaljuk és imádkozzanak éretünk. Bajtársaim nevében: László János ufag.

1915. jan. 2-án. Székelyudvarhely lelkes honleányai I Karácsonyi üdvözlőket és kedves ajándékaitokban Székelyország lelke és szeretete szállott Szerbia sártengerébe és vadonjaiba a nemzeti becsületért, a Kárpátok égig nyúló bércein a haza épségéért, Oroszország kiellen szivatgálai s ország jövőjéért boldogságáért ezer szenvedések között emberföldi erővel és jobogó lelkesedéssel a 82-6a székely bakához, Karácsony szent tüének melegsége szállott szívükbe, a jégestenger fagyos lehelete meggyhült a Székelyföldnek általatos nyilvánított szeretetétől. Hála és köszönet érte: A 82-6a gyalogered százada nevében: K. hadnagy, Sch. hadnagy, Dr. D. főhadnagy.

Északi határter, 1915. I/3. Tekintetes Szerkesztőség! Székelyudvarhely város nemes lelkű asszonyai és leányai nagyon kedves karácsonyi ajándékát századom nevében köszönöm s a hozzájuk intézett hasznias, buzdító szavaikat megismerve, meggyugtatjuk a székely nemzetet, hogy a míg annak egy fia is él, nevének csak dicsőségét szeres, bátran harcoljunk a haszért bátran is meghalunk. A viszontlátás reményében küldjük üdvözlőnként. B. L. ca. és kir. hadnagy, századparancnok.

Az erdélyi határ biztonságban van.

— A beszercei alispán jelentése. —

A biztonságnak és nyugalomnak az az érzése, melyet a Dorna-Watra-i szoros és az erdélyi határ megerősítése, abszolot biztonságot nyújt, csak fokozódhatik a Bukovinával határos erdélyi vármegyékben érkező hírek hallatára.

A mostanában sokat emlegetett, nagyfontosságú szoros és az erdélyi határ minden tekintetben annyira biztosítva van és ottlevő csapataink oly erősek, hogy a természeti és katonai védelem kettős oltalma alatt még a Bukovinához legközelebbi Beszerce-Naszódban is a lakosság teljes nyugalommal viseltetik. Beszerce-Naszód alispánja e héten jelentette a következőket:

— A bukovinai területet Kirli-Babáig személyesen bejártam s illetékes helyről azt a felvilágosítást kaptam s magam is személyesen meggyőződtem, hogy határaink védelme a legteljesebb módon biztosítva van s a Dorna-Watra-i szoros és a határok olyan megerősítéssel védettek, hogy aggodalomra legkisebb ok sem lehet s a határszéli, beszercei lakosság is teljesen nyugodt és tökéletes biztonságban érzi magát.

Höffer jelentése.

(Budapest, január 15. Hivatalos) Mig orosz-lengyelországi arcvonalon tegnap csak helyenként volt ágyú és géppuskák, Dunajec mentén tegnap heves ágyúharca volt. Különösen nehéz tüésérségünk működött jól, ellenségnek egy nagy vaktárát tüésérséssel felgyújtotta és néhány lövéssel elhallgatott egy több nap óta jól elhelyezkedett ellenséges nehéz üteget.

Kárpátokban nyugalom van; a mind keményebb fagy befolyásolja harci tevékenységet. Höffer.

A német jelentés.

(Berlin, január 15.) Nagy főhadiszállás jelenté: Westende előtt tegnap néhány torpedónaszád és kisebb naszád mutatkozott, a melyek tízennégy kilométernyire közeledtek tengerparthoz. Arrástól északnyugatra Notredame de Loretenél francziáknak helység mindkét oldalán ellenünk intézett támadásait csapataink visszaverték; egy lövésárkot, amelyet nyolcs nappal ezelőtt Ecurienél egyik századunk egyes részei tartottak megszállva, elvesztettünk; e helyen a harcok ma újból folynak. Soisonstól északra és észak keletre Aisne északi partját francziáktól végleg megfistítottuk. Német csapatok szakadatlan támadásukban elfoglaltak Euffei erony, Bucy de Long, Missy helységeket és Vauxrott és Verrerie Majdoket. — Soisonstól északra folyó három napi harcok alatt szereltünk sákmányunk most 1200 hadifogoly, 14 ágyú, 6 géppuska és több revolver ágyú. Francziák súlyos veszteségeket szenvedtek; négyötteser halott francziákkal találunk csatamezőn. Francziáknak Aisnétől délre való visszavonulása nehéz ütegeink tüésének volt kitéve.

Hogy mennyire megváltoztak a viszonyok korábbi háborúkkal szemben kitünik az itt szóban

levő harcoknak az 1870-édeki eseményekkel való összehasonlításával. Bár a Soisonstól északra vivott ütközetek jelentősége nem hasonlítható össze az 1870. augusztus 18 iki csatáival, a harcmeső szélessége mégis a Krawelotta st Private-i harcmesőnek felel meg; a francziáknak 1915 január 12-16-ig szenvedett veszteségei azonban minden valószínűség szerint jóval meghaladják a francziáknak 1870 augusztus 18-án szenvedett veszteségeit.

Verduntól északra Consenvoienál ellenséges támadások megfistultak, St michieltől délre állásaink ellen intézett több előretörést, miután azok helyenként mdr legelső ártainkig jutottak, ellentámadásokkal ellenség igen súlyos veszteségei mellett visszavertük. Utolsó íram alkalmával csapataink elfoglalták ellenséges hadállásokat, amelyeket azonban saját hadállásainknak újból való felépítése után éjfolyamán önként és harcnélkül ismét feladtunk. Mosjneltől, St Dietől északra, egy jelentéktelen támadást csapataink visszautasítottak; különben Vögésekben csak tüésérségi harcra volt.

Keletporosországban és Lengyelország északi részén helgset nem változott. Lengyelországban Visszulától nyugatra támadásaink előbbre haladnak. Ravától észak-keletre egy támaszpont elfoglalása alkalmával 500 oroszt ejtettünk foglyul és három géppuskát sákmányoltunk. Oroszok heves ellentámadásait; igen súlyos veszteséget okozva nekik visszavertük. (Min. eln. sajtóosztálya.)

HIREK.

Székelyudvarhely, jan. 17.

A társadalom áldozatkészsége. Az Udvarhelyi Híradó szerkesztőségéhez újabban a következő adományok érkeztek: *Katonák meleg ruhájára:* Kümödi ref. egyház 22 K, György László plebános máréfalvi hívektől vízkereaszt napján 30 K. Dr. Nagy Samu 10 K. — *A Vörös Félhold* részére: Pácek gyógyszerész 3 K.

Lapunk utóbbi számában kimutatott és B. u. é. k. címén szerkesztőségünkhez befolyt 370 K-t, a beküldők kívánsága szerint a következőkben számoljuk el: Katonák meleg ruhájára számoljuk szerint kifizettünk 258-60 K, a helybeli lábadozók részére átadtunk 30 K-t, a Hadsegélyző hivatalhoz özvegyek és árvák-alapjára beküldöttünk 81-40 K-t.

A kir. törvényszék építkezése. A helyi kir. törvényszék építkezése ügyében e héten jelentős mozzanat történt, mely arról tesz bizonyosságot, hogy az annyira nélkülözhetetlen új épületről még a háboru folyása sem tudta a figyelmet elterelni. Ugyanis a Császár és Mikle budapesti műépítésszek beltagja, Mikle Rezső műépítész e hét folyamán Székelyudvarhelyen időzött, hogy a törvényszék pályázatának kiírási műveleteit elkészítse. Érdeklődésünkre Mikle műépítész ur volt szives informálni, hogy a törvényszék palotája a régi helyszínrajz alapján, azonban modern külsővel, mintegy 1 millió költséggel fog épülni s hihetleg még e hó folyamán megtörténik a kiírás.

Az új hadtestparancsnok: A király Nyegován Viktor altábornagyot, kolozsvári hadosztályparancsnokot az erdélyi hadtest élére állította s mint hadtestparancsnokot Nagyszébenbe helyezte át. Nyegován altábornagy évek óta van már Kolozsvárt s a polgársággal szemben kiválóan konciliáns magatartásával nagy népszerűsége telt szert. Még a háboru elején került ki a harctérre s a dunajeci ütközetben súlyosan megsebesült. A kolozsvári csapatkórházban volt ápolás alatt s állapota annyira javult, hogy a nagy felelősséggel járó tisztséget elfoglalhatja.

A városi Tisztviselői kör rendes évi közgyűlését február 1-én délután 6 órakor tartja meg a szokásos tárgysorozattal, melyre a tagokat ezuton is meghívja az elnökség. Közgyűlés után fél nyolcsz órakor társas vacsora Barkóczy vendéglőjében, melyen a serleg köszöntőt Ugron János főispán, a kör védnöke fogja mondani.

Csigarettát katonáinknak. Hadbavonuló katonáink részére Dr. Hímléder F. Ernő ügyvédhez újabban Dr. Révffy Zoltánné 600 és B. A. 200 cigarettát juttatott.

Tanítók a harostéren. A Nemzeti Iskola című politikai tanügyi újság eddig 129 bősit halált hait tanító nevét közölte olvasóival. Legutóbbi számában ismét 13 halott, 176 sebesült és 18 hadifogoly tanító nevét közli. Érdekes az az adatgyűjtés, a melyet a Nemzeti Iskola eddig csinált arról, hogy miként foglalkoztatja a háboru a tanítókat. Az adatgyűjtés eddigi eredménye a következő: Habba vonult 6172 tanító, meghalt 129, megsebesült 279, hadikölcsönt jegyeztek 2,105.860 K. értékben, a tanítás 1228 helyen szünetel a háboru miatt, a katonák karácsonyfájára 300.000 koronát gyűjtöttek, a hadbavonultak s azok családjai támogatása az iskolák részéről meghaladja az egy millió koronát. A Nemzeti Iskola folytatja az adatgyűjtést, hétről-hétre beszámol a lap hasábjain az eredményről.

Nyugdíjazás. A pénzügyminiszter Tóth György pénzügyőri felügyelőt 38 évi szolgálat után, saját kérelmére nyugdíjazta és ez alkalommal hosszú buzgó szolgálatának elismerésül teljes elismerését fejezte ki. A pénzügyigazgatóság tisztviselőkara előtt Mátéffy Domokos pü. igazgató meleg szavakban adott kifejezést a miniszteri elismerésnek és mentette föl a távozót szolgálatá alól. A tisztviselőkar nevében Kövesdi József pü. igazgató helyettes bucsuzott el a távozó tisztviselőtársától és hajtotta meg zászlóját az érdeműs működés előtt.

Elemi iskolák gondnoksági ülése.

A helybeli állami elemi iskolák ujonnan kinevezett, illetve megválasztott gondnokok 11-én tartotta *Szó Gáspár* elnöklete alatt alakuló és folytatólag tárgyaló ülést.

A kinevezett, megválasztott és hivatalbéli tagok megállapítása után, elnök a gondnokság megalakulását kijelentvén, *Tompa Árpád* főreáliskolai igazgató, *Barabás András* árvaszéki elnök új tagok az előirt esküt letették. Gondnoksági jegyzői s így előadói teendők elvégzésével a kir. tanfelügyelő *Gyurkes Mihály* fuiskolai igazgató megbízását tudomásul vette, a gondnoki teendők ellátására a fu- és leányiskolák igazgatóit megválasztotta. A legutóbbi ülésen hozott határozatok végrehajtásának eredményéről, valamint az időközben elnökségileg elintéztett ügydarabokról előadó jelentését az ülés magáévá tette. Különösen kiemeljük itten azok közül, hogy a gondnokság élénk tevékenységet fejtett ki, a körzeti iskolák létesítése, az önálló szaktanítás gazdasági ismételő iskola szervezése és az iskolák állandó elhelyezése, új épület emelése érdekében. Mindezen fontos határozatok, már a valóulás előtt állottak, a háboru azonban szünetelőbe helyezte az ilyen irányú tevékenységet és csak az elkerülhetetlenül szükséges tanügyi adminisztráció elvégzéséről beszélhetünk ma. Az iskolák felsőbb osztályainak fakultatív módon való beállítására daczára, a jelentések szerint, a növendékek nemcsak nagy számmal, de elég pontosan is járnak iskolába. Az iskolák bérzerrendésének elintézése érdekében tett lépések a leány és vegyes iskolai szerződésnél eredményel jártak, a fuiskolák ellenben még folyamatban van. Az iskolák látogatására a gondnokság tagjainak beosztása és kiküldése után a gondnokok mult tavaszi számadásaát tárgyalta, a kiküldött vizsgáló bizottság jelentése alapján azt elfogadta és a szokásos felmentvényt megadta. Az iskoláknak a katonai dolgokban való részvételéről, tevékenységéről, a növendékeknek tankönyvekkel, tanszerekkel való ellátásáról szóló jelentést a gondnokság örömmel vette tudomásul, mely után az ülés véget ért.

Áthelyezés. *Ádám Imre* pü. főbiztos elhalálozása folytán megüresedett pénzügyőri biztosi kerületi vezetői állásra *Keszthelyi József* veszprémi pü. biztos helyettesítette át.

Előljáráóság választás. Oroszhegy községben f. hó 15-én *Baldás Lajos* k. jegyző elnökletevel ejtették meg a tisztújítást, melynek rendén a közbizalom az eddigi tisztviselőket ültette vissza tisztjükbé; így főbíró maradt *Tamás Ágoston*, albíró *Péter Balázs*, pénztárnok *Székely Ferencz*, közgyám *Pál István*.

Jegyzőválasztás. Szontegyházasfalú és Kápolnásfalú községek közönsége a napokban töltötte be a nyugdíjazás folytán megürsedett jegyzői tiszteletét. A Szabó Gábor főszolgabíró elnöklésével megejtett választás rendén közfelfüggetléssel Sándor Albert s. jegyzőt választották meg, ki eddig is kifejtett buzgó tevékenységével méltán részvált a megnyilvánult bizalomra.

Hangverseny a Vörös Kereszt járára. A Vörös Kereszt egylet helyi fiókja részére az egylet tevékeny elnöke, Dr. Válcik Ferencz né sikerült hangversenyt hozott össze 13-án este. A kedves estélynek három szereplője volt és annál nagyobb az érdem, hogy ez a három szereplő felejtetetlenül, kellemes emlékvé tudta varázsolni azt. Gutt Margit segesvári hangverseny énekesnő adott elő egy néhány nótát *Silbermagel* zenetanár művészi zongora kísérettel. Szép terjedelmű, tisztán csengő hangja, mellyel úgy a magyar, mint a német dalokat, köztük a Bárd Kemény Bélánál által szerzett hatásos bájos dalt is, művészi invencióval interpretálta és közvetlen hatást ért el. A hangverseny váltakozó pontjait a 82-ik gyalogezred zenekara szolgáltatta, mely *Blaton* Antal nagy művészi vezetésével frappans hatást váltott ki. Az estély iránt közönségünk — a mostani viszonyokhoz mérten — szép érdeklődést tanúsított és zajosan ünnepelte a hangverseny szereplőit.

A kápolnásfalviak adománya. Kápolnásfalú község plebánosa buzdoklására folytán, a helyi sebesültek részére a Vörös Kereszt-egyleti elnökhöz 880 tojást küldöttek. Az értékes adományt az elnökség eladás útján értékesíti s a befolyó jövedelemből a sebesült katonáknak teft ad, mely alkalomra az ezred zenekara is kilátásba helyezte közreműködését.

A polg. leányiskola igazgatóságához a lefolyt héten a következő adományok érkeztek be: Kassay Aranka 1 hősapka, 5 pár érmelegítő, Simó Mária 2 hősapka, 2 pár érmelegítő. Az intézet pamutjából kötöttek: Barcsay Károlyné 3 hősapka, Csánády Margit 2 hősapka, Kovács Iocika 3 pár térdvédő, Musza Mária 2 hősapka, Csillag Józsefné 1 pár lábszárvédő, Szabó Andrásné 6 hősapka, 1 pár érmelegítő, Simon Ilka 3 hősapka. Katonák cigarettájára: Bakóczy Károly 2 K, Hüléder Ernő gyűjtése 600 drb cigarettára.

A Korcsolya-egylet jégpályáját a vízvételi kérdés szerencsés megoldása után e héten egy kis malőr érte, a mennyiben a langyos időjárás folytán vízessé vált pályára ráhullott a hó, s így egy kissé komolyabb hideg beállt, vagyis addig, míg a pálya tükre annyira keményedik, hogy a vizes hó letakarítható lesz, a pálya megnyitása függőben marad. Ez remélhetőleg most már hamarosan elkövetkezik, s így az egylet tagjainak módjában lesz a tél egészséges és szórakoztató sportjából részüket kivenni.

A jó szenterzsébetiek adománya. Székelyszenterzsébet község báró Kemény Bélánéhoz, a sebesült katonák részére, 20 párnát adományozott. A nemes cselekedet a lelkek megnyugvásában leli meg jutalmát.

A szabadságot katonák nyilvánartartása. A honvédelmi miniszter a városi tanács útján a következő fontos hirdetményt tette közzé:

Beérkezett jelentésekből kitűnik, hogy a harcterről visszatért legénységi egységek engedély nélkül jogtalanul tartózkodnak otthon családjaikkal. A katonai felügyelet mélyen sértett ezen jelenség miatt a megszűntetését végett felhívom a Czimet, alárendelt hatóságait sürgősen utasítani, hogy közegeket a területükön tartózkodó legénységi állomány katonái (honvéd, népfelkelő) egységeket legnagyobb szigorral igazoltassák. A mennyiben valamelyik magát az irányban, hogy szabadságon van vagy szolgálati ügyben jár el, kifogástalanul és megfelelő okmányokkal igazolni nem tudná, a ténnyeljárás rövid ismertetése mellett a legközelebbi hadkiegészítő parancsnokságnak azonnal átadandó. Megjegyzem, hogy az egyéves önkéntesek kivételével a harcterről betegesen vagy sebesülten visszatért legénységnek szakaszvezetőtől lefelé jövőben magánápolás céljából szabadság nem fog adni. Miniszter helyett: Karátson s. k., államtitkár.

A Vörös Kereszt-egylet pénztárába újabb a következő összegek folytak be: a 13-iki hangverseny jövedelme 65 K, hangverseny belépti díj megváltása címén Leichtner Gyuláné 5 K, B. A. 3 K. *Félegyházy* Marika pénztárnok.

Újraalakult olvasókör. Kápolnásfalú község ifjú plebánosa *Barabás* Márton vezetése alatt az olvasókör újból fellevenedett s megújodva szolgálja üdvös célját. Hetenkint felolvasások, ismeretterjesztő előadások, az aktuális háborús bonyodalmak ismertetése kötik le a közönség figyelmét. A hosszú téli estéken az iskola világos termében összegyűlt nagyszámú közönség dicsérettel plebánosa fázadhatatlan munkásságát, aki ezen szervezési munkásságán és egyházi teendői példás elvégzésén kívül, a hadbavonult tanítók helyett díjtalanul vállalta négy osztály tanítását és oktatását. Az olvasókör közönsége benutakot kért föl, hogy itt a nyilvánosság előtt közönséget tolmácsoljuk a plebánosnak fázadhatatlan munkásságát s az eddig elért szép sikereit azzal, hogy Isten segítségével a község szellemi vezetését továbbra is a töle szokott gondossággal és munkássággal vezesse.

Olvasnivalót katonáinknak. Sebesült katonáink szórakoztatására újabb *Bod Emma* áll. leányiskolai tanítónő 60 drb. képes folyóiratot adományozott. Katonáink nevében köszönet érte.

Helyreigazítás. Felkértünk annak közlésére, hogy a sebesült katonák karácsonyára Dr. Válcik Ferencz né kezéhez küldött és általa Dr. Puskás Béláné adományaként nyugtázott 50 K-t a Vörös Kereszt-egylet székelykeresztúri fiókja adományozta. — *Szent* Báliot miniszteri tanácsos (Budapest) Kovács Gábor műszaki tanácsos koszorujának megváltása címén 25 K-t adományozott a helyi Vörös Kereszt-egyletnek. Ezen összeget az egylet elnöke nyugtázta is, azonban a névben sajtóhiba csuszott be, melyet ezenel helyreigazítunk.

Kérelem olvasóinkhoz. Az Udvarhelyi Híradó szerkesztősége — a hivatalos rendelkezések szabta korlátok között — szívesen közöl a harcterekről érkező leveleket, amelyeket udvarhelyi megyei katonák küldtek baba hozzátartozóiknak. Kérjük olvasóinkat, hogy juttassák el az érdekesnek talált leveleket hozzánk. Családi vonatkozású és intímus részeket azokból nem hozunk nyilvánosságra és a levelet sértetlenül visszaadjuk beküldőjének.

Halálozás. Mohai *Szabó* Gábor, az Agrár takarékpénztár helyi főbírójának pénztárnoka, életének 51-ik, boldog házasságának 25 ik évében, folyó hó 9-ikén elhunyt. A megboldogultban egy pontos, kiválóan derék tisztviselő győltözött el szeretői köréből. Halálát nejo *Költassa* Emilia, Gábor, Margit, Irén, Tibor és Imre gyermekei gyászolják. Emléke legyen áldott.

Nyilvános elszámolás. A következő sorok közlésére kértünk föl: Az Oltár-egylet részére a következő adományokat vettem föl: hogy azokat a megfigyelés alatt álló és beteg katonák között kiosztam: *Ozv. Bartók Ignácz* 2 K, *Ozv. Hagó Gyuláné* 5 kiló liszt, 1 véka dió, 200 cigarettára, 2 dohoz cigárillos, *Bocz Endréné* 1 kalács, *Ozv. Dr. Burnáz Iréné* 100 drb cigarettára, *Csikó Mari* 1 K, *Daróczy Niklóné* 2 kalács, 2 véka alma, *Dézy Balázsné* 2 K, *Donáth Gyuláné* 1 kalács, 1 mákos patkó, 100 cigarettára, *Flórián Kristófné* 400 cigarettára, *Ferenczy Endréné* 50 drb mandulés káfi, 2 kalács, *Ozv. Ferenczy Istvánné* 1 kalács, *Frank Ferdinándné* 1 kalács és 5 K, *Gál Jánosné* 2 kalács, 300 cigarettára, *Germácz Niklóné* 1 kalács, *Igalmas nővérek* 2 kalács, 1 véka alma, 4 K, *Kálnoky Rózsika* 1 kalács, 1 kosár alma, 100 cigarettára, *Kedves Istvánné* 1 kalács, *id. Kovács Dónosné* 2 kalács, *Kriszta Istvánné* 1 kalács, 1 kosár alma, 100 cigarettára, *Laczkó Adámné* 1 kalács, 1 véka alma, 100 cigarettára, *Langyel Erzi* 1 K, *Dr. Luckhaub Gyuláné* 1 kalács, 200 cigarettára, *Lukácsfy Teréz* 2 kalács, *Nemes Józsefné* 1 kalács, 100 cigarettára, *Orbán Gizella* 1 diós kalács, 100 cigarettára, 1 kosár alma, *Pál István plebánus* 10 K és 1 kosár alma, *Ozv. Papp Jánosné* 4 K, *Papp Lajosné* 1 kalács és 1 K, *Papp Zsuzka Endréné* 5 kalács, 400 cigarettára, *Paschek Viktorné* 2 K, *Paschek Viktor* 2 K, *Paschek Margit* 1 K, *Ozv. Péter Györgyné* 1 K, *Ozv. Reiner Jánosné* 60 drb tésztára, *Ozv. Szabó Ferenczné* 2 K, *Szabó Ili* 200 cigarettára, *Szabó Józsefné* (Bethlen utca) 3 kalács, *Szabó Anna* 1 K, *Ozv. Szarka Arpádné* 400 cigarettára, *Szász Dénes* 2 K, *Ozv. Szemesi Lászlóné* 1 K, *Szébeny Antalné* 3 kalács, 300 cigarettára, 1 $\frac{1}{2}$ véka alma, *Sterba Odónné* 1 kalács, 400 cigarettára, *Ozv. Tályán Józsefné* 1 kalács, *Ozv. Tamási Péterné* 2 kalács, *Ozv. Tamás Ignáczné* 2 K, *Tamási Anna* 1 kalács *Tassaly Lajosné* 1 kalács, *Toth Józsefné* 1 kalács, 1 kosár alma, *Ozv. Török Károlyné* 1 kosár alma, 2 mákos patkó, 100 cigarettára, *Ozv. Virág Józsefné* 1 K, *Virág Marika* 1 K, *Zimny Ferenczné* 1 kalács, *Oltár-egylet sajtó pénztárából* 24 kalács és 1200 cigarettára, 100 drb imakönyv, a begyűlt pénzéből alma és cigarettára vásároltatott a katonák részére. A kiosztásban decz. 31-én d. 9 órákor segédkezték: *Daróczy Erzi* és *Juliska*, *Dézy Ilona*, *Papp Z. Endréné*, *Paschek Margit*, *Reiner Juliska*, *Szébeny Antalné* és *Ozv. Tamási Péterné*. Fogadják hála köszönetem a nemeszívű adakozók. *Ozv. Gonda* Jenőné oltárjegyleti elnöknő.

Melegruhát katonáinknak. A következő sorok közlésére kértünk föl: Katonáinknak téli ruházzal való felszerelésére hoztam újabb beérkezett 66 drb. hősapka, 9 pár térdmelegítőt, 80 pár érmelegítőt (karmantyut) adtam át dr. Gonda Tibor urnak, az itteni ezred megbízottjának. Ehhez a következők járultak hozzá: *Thott Károlyné* újabb 4 pár érmelegítővel; *Kissné Biró Piroksa* ócsfalvi helyettes tanítónő 10 hősapkával, 10 pár érmelegítővel; a parajdi áll. el. isk. (tanítónő *Kakucsné Veress Ilona*) 57 drb. hősapkával, 50 pár érmelegítővel. *Buca Anna* nagygalambfalvi áll. el. isk. tanítónő 7 hősapkával, 16 pár érmelegítővel; a bözdői áll. el. isk. (tanítónő *Szalontainé Árkossy Vilma*) 4 hősapkával, 9 pár térdvédővel, 1 pár érmelegítővel. Fogadják a szíves és szorgalmas munkások a katonák nevében köszönetemet. E helyen jegyzem meg, hogy a lap most heti számban tévedés folytán 26 hősapka közöltetett, pedig 96 vétetett át. Kérem tankerületem tanítónőit és óvónőit a további lelkes munkásságra. *Kolumbán Lajos* kir. tanfelügyelő.

x A „*Vasárnap Újság*” január 10-iki száma folytatja a háborúra vonatkozó érdekes képek sorozatát: orosz-germanországi harcaink, a limonvai nagy győzelem színtere, a Kárpátokban folyó harcok adják a képek tárgyát. Szépirodalmi olvasmányok: *Szemere György* kitűnő új regénye, *Binder-Kriegelstein* japán kémtervéne, *Szöllös Zsigmond* háború atb. Egyéb közlemények: *Jenő főherceg*, déli hadsereg főparancsnokának arcképe s a rendes betű rovatok: *Irodalom és művészet*, *Sakkjáték*, *Halálozás atb.* A „*Vasárnap Újság*” előzetési ára negyedrre öt korona, a „*Világ-Krónika*”-val együtt hat korona. Megrendelhető a „*Vasárnap Újság*” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) Ugyanitt megrendelhető a „*Képes Néplap*”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félre két korona 40 fillér.

Motorolajok adómentesítése. A m. kir. pénzügyminiszter a napokban kelt rendeletével megengedte, hogy 880 foknál kisebb sűrűségű felföldi származású kékölaj, gázolaj, fűtőolaj, hajtőolaj és Dieselmotorolaj, megállapított feltételekkel, nem adóköteles ásványolajból készült, és így az ásványolajhőmotorból fogyasztási adó lerovása nélkül legyen elszállítható. Kizárólag nem világitási célokra. A megállapított feltételekről tájékoztatást ad marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara hivatala.

x **Utolsó akadály** és más aktuális ke-rül bemutatásra az Egyesült moziban vasárnap délután 4 és este 8 órákor.

x **Találatott** *Gagy* községben az uton, egy 20 és 2 koronás papírpénz tartalommal egy notesz, melyet a községi hivatalnál letétbe helyeztek. Kellő igazolás mellett átvehető.

Mezőgazdasági mozzanatok Udvarhelymegyében.

December havában időjárásunk általában enyhe jellegű volt. Nappal enyhe, váltakozva éjjeli fagygal, kevés hó esett, az is elolvadt és így őszi vetéseink az anyyra kívánatos hótakarót nélkülözték. Az őszi vetések így nem tudnak megerősödni, a száraz fajok sok helyen megritkították és ha a tél így tart, sajnos, gyenge termésre lesz kilátásunk a jövőben.

A felügyelőség a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez december havára vonatkozólag jelentést tett a vármegyében megközelítőleg felbecsülhető buza, rozs, zab és árpa készletek mennyiségéről. A miniszter értesítette a felügyelőséget, hogy tekintettel a jelenlegi pénzügyi viszonyokra, az 1914. évben a szokásos fajbarmű beszerzését és kiosztását nem engedélyezheti.

A marosvásárhelyi miniszteri kirendeltséghez tavaszi vetőmag kiosztás tárgyában a Gazdasági felügyelőség által tett előterjesztésre a miniszteri kirendeltség értesített, hogy 1915. év tavaszán való kiosztás tárgyában még a miniszterium nem határozott, ha kiosztás lesz is, úgy az valószínűleg burgonya és takarmány magvakra fog szorítkozni. A felügyelőség értesítette a gazda közönséget, hogy az előírt feltételek mellett korpa szűkségletének beszerzésére vonatkozó utalványokat a felügyelőségnél beszerezheti.

Az 1914. évben több gazdakör részére kisebb gazdasági gépeket szereztek be 30% kedvezmény engedélyezésével. A kedvezmény összesen 485 koronát tett ki. Tenyészállatok beszerzése ba

lévén szüntette, december havában községek részére nem vásároltak, azonban sikerült néhány gazdának tenyészállatját segély nélkül is elhelyezni.

KÖZGAZDASÁG.

Pótállatvásár. Jelentettük, hogy a decemberi országos állatvásárnak betöltése folytán Székelyudvarhely város képviselőtestülete azzal a kéréssel fordult a kereskedelemügyi miniszterhez, miszerint január 23, 24 és 25-ikére pótállatvásár tartását engedélyezze. A minisztertől a kedvező válasz már le is érkezett s így a pótvásár a jelzett időben meg lesz tartva. Itt említjük meg, hogy a ragadás száj és körömfájás szűnése folytán, a megyei főállatorvos a keddenként tartani szokott ugynevezett ficzkóvásár zárlatát is feloldotta.

A gazdasági egyesület választmányi ülése.

A Gazdasági egyesület f. hó 12-ikén tartotta választmányi ülését Br. Daniel Lajos elnöklete mellett.

Elnök a szép számmal megjelent tagokat üdvözlendő, bejelenti, hogy a földművelésügyi miniszter jóakarattal vette tudomásul a katonai lovakkért való folyamodását a vármegye gazdáközöniségének. Csikózi kanczákat nem kap a vármegye, mert az ilyenek alig teszik ki 3-4%-át a kiadásra kerülő lovaknak, de arra remény van, hogy jó anyag kerül a vármegyébe, bár arra senki sem számíthat, hogy az ő saját válogatása után jusson tenyészanyaghoz. A kiosztandó állatok párosztatva sorolási utján adatként ki. Kapcsolatban indítvány tétetett, hogy tegyen lépéseket az egyesület az iránt, hogy azok a gazdák, kiknek lovai, szekerei, felszerelése hadicélzókra lefoglaltak, valahára kárpótoltassanak, de az alispán al-elnök azon felvilágosítása után, hogy az ügy az elintézés stadiumában van, az indítvány eljuttatott.

Dr. Pálffy Jenő reá mutatta arra, hogy az apaállatok tavaszi felülvizsgálatának elmaradása az állattenyésztés érdekeit veszélyezteti, a választmány határozatilag kimondja, hogy az alispán megkeresetik arra, hogy a tavaszi állatvizsgálatok megtartása ügyében intézkedjék.

Kimondotta a választmány, hogy a székelykereszturi bika vásárral kapcsolatban díjazásban részesíti a jelesebb állatokat, a díjak kifizetését később eszközli.

Elnök reá mutatta arra a körülményre, hogy a vármegye zabtermése a minimalis volt, hogy a legtöbb községben a vetőmag is hiányzik, szűkösségenek véli, hogy az egyesület a Gazdasági Felügyelővel karöltve tegyen lépéseket az Erdélyrészi Kirendeltségnél, hogy a vármegye legalább 15 waggon zab vetőmaghoz jusson. Az indítvány egyhangu kelyessel elfogadtatott.

Tudomásul vették a földművelésügyi miniszternek a kedvezményes baromfiak, a takarmány korpa, a terménybeli járandóságok kiadása ügyében kiadott rendeletei. Jogügyi tanácsadónak a katonasághoz bevonult Dr. Váró Gáza helyettesül Dr. Nagy Samu kéretett fel. Néhány személyes jellegű ügyben hozott határozat után az elnök az ülésre szép számmal megjelent tagok buzgósgáért köszönetét fejezve ki, az ülést bezárta.

v.

Felelős szerkesztő: BECSEK ALADÁR,
Kiadja: a Becsek D. Fia könyvnyomda.

Könyvtel tanítást

bármely módszer szerint, kedvező feltételek mellett elvállalok. Női kereskedelmi tanfolyam hallgatóinak előkészítésére, esetleg szélesebbkörű kiképzésére is vállalkozom. — Czim a kiadóbivatalban.

Meghívó

KLEIN ZSIGMOND BUDAPESTI FAKERESKEDŐ CZÉG

székelyudvarhelyi fatelepe, zotelaki és varsági fűrésztelepeinek

VÁLLALATI BETEGSEGÉLYZŐ PÉNZTÁRÁNAK

1915. évi február hó 2-ikán Székelyudvarhelyt

Klein Zsigmond fatelep irodahelyiségében d. e. 9 órakor tartandó

VI-ik RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉRE.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó, a közgyűlés szabályszerű egybehívásának igazolása, a jegyzőkönyv vezetőjének s hitelesítőinek kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentésének előterjesztése, az 1914. évi zárazamadás megvizsgálása és határozathozatal a felmentvény megadása iránt.
3. Az 1916. évi költségléírányzat megállapítása.
4. Az napszabályok 22. § a értelmében kellő időben beérkezett és szabályszerűen kitűzött indítványok tárgyalása.

Székelyudvarhely, 1915. évi január hó 15.

Elnök hadbavonult:

Gábor Zsigmond,
ügyvezető.Guttman Sámuel,
elnök.

TUDNIVALÓK: A közgyűlésen csak a meghívott közgyűlési kiküldöttek vehetnek részt, a végezt kötelesek a részükre megküldött igazolványt kivételre a közgyűlésen felmutatni.

Minden közgyűlési kiküldött egy tárgyhöz csak egyszer és akkor szólhat, ha az ő cselára kirendelt jegyzőnél nevének bemondásával előzetesen jelentkezik. A felzárkólókat a jelentkezés sorrendjében a jegyző hívja fel.

Egy-egy felszólítás általános vltá esetben 15 perccel, minden más esetben 10 perccel tovább nem tarthat. Az előadó azonban bármikor felzárkóhat és szükséghez képest kellő időig beszélhet.

A közgyűlés tárgysorozatába felvevőnek az napszabályok 22. §-a értelmében a közgyűlés hatáskörébe tartozó azok a tárgyak, melyek felvételét az állami munkaszámolótó hivatal vagy Országos Pénztár igazgatósága elrendeli, vagy 10 pénztári tag a közgyűlés napját megelőzőleg írásban és oly időben indítványozza, hogy azok a közgyűlés tárgysorozatban felvevőnek legyenek.

Szám: 17—1915. tkvi.

Hirdetmény.

Az oklándi kir járásbíróóság mint telekkönyvi hitóság közhírré teszi, hogy a marosvásárhelyi kir. Itélőtáblának 444—1913. számú határozata folytán **Lövete község** helyeinek telekkönyvei birtokszabályozás következtesen az 1869 évi 2579 I. M. az 1889 évi 4504 I. M. és az ezt módosító 1895 évi 5140 I. M. valamint a 10320—1904. I. M. számú rendeletek értelmében átalakítottak.

E czélből az átalakítási tervezetek hitelesítése és a helyszini eljárás nevezett községben az 1915 évi február hó 8-ik napján fog kezdődni.

Linnélfogva felhivatnak az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazottjaik által jelenjenek meg, és az új telekkönyvi tervezetek elleni netáni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekjegyzőkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésekkel eredhető kifogásaitak jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetők.

Oklánd, 1915 január hó 4-én. Kelemen Kálmán s. k. kir. járásbíró.

A kiadmány hitelül:

Agyagási, kir. jb. telekkönyvvezető.

Meghívó.

Az Oláhfalú és homoródminti takarékpénztár részv.t.

1915. évi február hó 14-ikén

délelőtt 11 órától kezdődőleg az intézet helyiségében

tartja

XXIII. évi rendes közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése a lefolyt üzletéről, a mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó javaslata.
2. Az igazgatóságnak és felügyelőbizottságnak szabályszerű felmentése iránti határozat.

Megjegyzés. A közgyűlésre a t. részvénytulajdonosok szon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy részvényeiket a meg-
le nem járt szelvényeikkel együtt a gyűlés megnyitáéig a pénztárnál letenni sziveskedjenek.

Szentgyebázaufalu, 1915. január hó 13.

Az igazgatóság.

KERESEK

egy jó családból való becsületes, 12—13 éves gyermeket

börkereskedő tanulóknak azonnali felvételre.

Kovács Gergely börkereskedő.

Bevonulóknak

Gyapju szveater, tábori hósapka, csuklóvédő, kötött keztyű, lábszárvédő, gyapju harisnya, Dr. Jäger trikóing és nadrág, gyapju haskötő, flanel takaró.

Vizmentes háti-
zsák 3 K-tól 6-ig

BARCSAY KÁROLY

női és férfivalüzletében

Székelyudvarhelyt